

Kajaktocht Cuxhaven-Lauwersoog 2003

“Das geht leider nicht, das ist verboten”

Op zondag 25 mei vertrekken Paul de Haas, Taeke Kuijper en ik richting Cuxhaven. De auto's zijn volbeladen met kajaks, kampeerspullen en proviand om een tocht van Cuxhaven naar Lauwersoog in twee weken te volbrengen. Marjan en Pieter zijn bereid om ons naar het beginpunt te brengen en de auto's weer terug te rijden naar Nederland. Na ongeveer 5 uur rijden komen we aan in Cuxhaven. Aan de Noordkant van het plaatsje is een boulevard met enkele campings. We verkennen de camping 'seelust' die het dichtst bij het strand ligt. Bij Seelust hadden we ons toch iets anders voorgesteld. De eerste nacht kamperen we tussen twee hoge flatgebouwen alla Gran Canaria. Vanaf morgen gaat het echt beginnen.

Maandag 26 mei Als alles is ingepakt, rijden we de kajaks op de karretjes naar het strand voor een tocht naar het eilandje Neuwerk. Dit is een klein eilandje voor de kust van Cuxhaven en wordt door enkele mensen bewoond.

Na een uurtje varen hebben we het gevoel weer te pakken en peddelen we de zware boten over het ondiepe wad. Als we uiteindelijk de geul van de Elbe naderen meldt Taeke: 'De reddingsboot vaart uit, er is zeker iets gebeurd'. We schenken er verder geen aandacht aan en peddelen rustig door. Er is weinig wind en met een graadje of 24 gaat de tocht voorspoedig. Als we weer omkijken blijkt dat de reddingsboot op ons afkomt. We houden onze koers maar hebben toch het vermoeden dat ze voor ons komen. Als de Rettungsdienst uiteindelijk zo dichtbij ligt varen we er maar even naartoe. Er verschijnen drie bemanningsleden aan dek.

Als Paul en Taeke een foto proberen te maken van het vaartuig, verschijnt er een glimlach op de gezichten. Er is een melding gekomen van een strandwacht dat drie kajakkers in de Elbestroom dreigden te komen. Als ze echter onze uitrusting zien en onze plannen horen is alles in orde en wensen ze ons veel succes. Een van de bemanningsleden verteld dat het afgelopen jaar twee mensen zijn verdrongen en verschillende mensen van het wad zijn geplukt die roekeloos en zonder voorbereidingen op pad zijn gegaan. Vandaar dat er zo snel melding is gemaakt van onze 'dreigende situatie'. We bedanken de mannen voor het uitvaren en enigszins overrompeld door deze actie varen we door naar Neuwerk.

Grote zeeschepen passeren ons, op weg naar Hamburg of juist richting zee. Uiteindelijk varen we door naar het kleine geultje richting Neuwerk. Dit eilandje is alleen bij hoogwater te bereiken voor de veerschepen.

Dinsdag 27 mei worden we verrast met een prachtige ochtend. In het tegenlicht van een opkomende zon zien we de vuurtoren van Neuwerk langzaam, uit de damp en mist die over het eiland hangt, verschijnen. Het belooft weer een mooie en warme dag te worden. We maken ons klaar voor een tocht naar Grosse Knechtsand. Deze zandplaat mag tussen mei en september niet betreden worden. We willen toch kijken of het verantwoord is om er te overnachten. Als blijkt dat we iets verstoren, varen we door naar Dorumersiel. Het zou wel mooi zijn als het zou kunnen, anders wordt de afstand naar Wangeroog zo groot dat we dat waarschijnlijk in één tij niet halen. Dit zou betekenen dat het heel moeilijk wordt om de tocht naar Wangeroog te maken.

We varen eerst langs en aantal stakenⁱ en komen uiteindelijk uit in de geul richting de zandplaat. In de verte ligt een schip vooranker. Als we ter hoogte van de zandplaat zijn blijkt het schip een politieboot te zijn. Bliksems, hoe is het mogelijk dat ze precies hier liggen. Omdat we geen boete willen varen we naar het schip toe en vragen toestemming om te mogen kamperen. Na twee rondjes om het schip heen is er nog geen teken van leven te zien. Uiteindelijk klopt ik maar op de romp en prompt verschijnt er een agent. Na wat koetjes en kalfjes vragen we of we op de plaat mogen staan. Het is verboden om de plaat te betreden tenzij er sprake is van een noodkamp. We komen met herr Lindemann tot de conclusie dat we naar de kust moeten varen. Een tocht van nog eens 15 kilometer, en het loopt al

tegen de avond. We vinden dit eigenlijk geen alternatief omdat de tocht naar Wangeroog dan moeilijk haalbaar is en we dus het zeegat van de monding van de rivier de Weser niet kunnen oversteken. We merken aan hun manier van doen en hun medewerking dat ze de situatie zelf ook heel vervelend vinden.

De kajakkleding gaat aan en om 17.30u gaan we toch richting Dorumersiel. Een klein visserhaventje met een zijl/ sluis. Dat is te merken als we met het begin van opkomend water het kleine geultje bereiken. Er staat een fikse stroom tegen door het spuien/ afwateren. We kunnen er nauwelijks tegenin varen. Als we aankomen in de haven moeten we ook nog tien meter door het slik waden om op de kant te komen. We slaan de tenten op in de hoek van de haven.

Woensdag 28 mei kiezen we een route langs de kust die uiteindelijk uitkomt in de Weser. In plaats van buitenom via de Noordzee te varen hopen we iets aan tijd te kunnen winnen door de sterke stroming van de Weser. Al varende komen we langs twee oude torens die midden in het wad zijn gebouwd en inmiddels zijn ingenomen door een kolonie Aalscholvers. De 'Meyers Legde' torens liggen aan de rand van de Weser. Er staat al een behoorlijke stroming als we de Weser oversteken. Het is rustig wat de scheepvaart betreft. We zien een marineschip aankomen. Die hebben we nog niet op het lijstje staan, maar hij vaart door. Het eilandje Alte Mellum gaan we nu nog rond. Boven dit eilandje ligt een grote zandplaat die volgens de hoogten op de kaart nog deels onderwater zou moeten liggen. Onze vrees wordt waarheid als blijkt dat we de volledige plaat moeten omvaren. Het vaartempo gaat een peddeltje hoger.

We hebben 5,5 uur gevaren als we het torentje op de dam van het vaarwater richting Wilhelmshaven rond. In de verte ligt Wangeroog en aan de boeien is te zien dat het niet lang meer zal duren voordat het tij gaat kenteren. Het laatste uur moeten we tegen de stroom in varen. Uiteindelijk hebben we vandaag 60 kilometer gevaren en zeulen we de boten nog een 300 meter over het strand om bij de duinrand te kunnen bivakkeren. We overnachten vannacht op de oostpunt van Wangeroog omdat we niet verder kunnen vanwege het tij. Toch kijken we terug op een geweldige tocht, die wel zwaar was. De uiteindelijke beloning is een geweldig uitzicht op zee en het strand.

Donderdag 29 mei willen we naar de haven van Wangeroog om inkopen te doen en te overnachten. Als we in de haven aankomen komt de havenmeester er al aangelopen. Hij ruikt sterk naar aftershave en heeft een grijs ringbaardje en een behoorlijke buik. We vragen of we in de haven kunnen kamperen. 'Nein, das geht nicht', en slapen in het washok 'geht leider nicht'. Wij hebben een probleem, hij niet. Uiteindelijk is hij zover te krijgen dat hij adviseert om in de jeugdherberg te overnachten of in een hotel in het dorp. Of te wel 3 respectievelijk 5 kilometer lopen met de kajaks is een onmogelijke opgave. Dit betekent dat we ergens bij de haven op het strand moeten gaan staan terwijl we daar weinig voor voelen. We laten de boten achter in de haven en gaan op onderzoek uit voor een overnachtingplaats. Op een terrasje in het dorp raakt Paul in gesprek met twee Duitsers die hier op vakantie zijn. Hij praat wat over de kanotocht en maakt duidelijk dat het erg warm is in de kajak. 'Er steht kein suchjen wind'. We lopen terug richting de haven. Taeke help ons snel van een fles wijn af door hem op het fietspad te laten vallen. We ruimen de scherven wat op en laten de rest maar verdampen. Even later komt de havenmeester ons tegemoet op z'n fiets. Hmm

Eenmaal terug in de haven slepen we de boten naar het strand en raken aan de praat met een echtpaar die met de boot in de jachthaven liggen. We keuvelen wat over kajaks en varen en het noodgedwongen illegale bivakkeren. Uiteindelijk bieden ze ons drie slaappleatsen aan bij hun aan boord. Hoewel we dit een prachtig aanbod vinden, slapen we toch liever op het strand.

Vrijdag 30 mei verrast Taeke ons met een gebakken eitje. We laten ons dit goed smaken en hebben inmiddels de tenten weer afgebroken en ingepakt. Vandaag staat het waddeneiland Spiekeoog op het programma

Op het strand van Spiekeoog bij de camping liggen nog meer kajaks. Na enige navraag blijken er meerder kajakers op de camping te staan. Dit blijkt de enige goed bereikbare camping van alle eilanden te zijn. Het enige nadeel is dat de kajaks niet bij de tent mogen liggen, 'das ist verboten'. Verder is het een prima camping met mooie kampeerveldjes. Omdat Paul een behoorlijk slecht humeur heeft, halen Taeke en ik twaalf flesjes bier voor vanavond. Daarna ga ik even douchen. Als ik terug kom bij de tenten zie ik iemand op een krat zitten. Even denk ik dat ik bij de verkeerde tent ben maar dan zie ik de brede grijns van Paul, weer goed gehumeurd. "We hebben de andere flesjes ook maar even opgehaald". 's Avonds drinkt de buurman graag een biertje mee. Hij staat de hele zomer, al 35 jaar lang, op deze camping en werkt vrijwillig aan de duinbescherming. In een klepper vouwkanoe heeft hij ooit een overtocht gemaakt over het wad naar Spiekeoog. Na nog wat wederzijdse sterke verhalen is het weer tijd om te slapen.

Zaterdag 1 juni gaat de wekker om 5.00 uur, opstaan voor de zonsverduistering. Het is een bijzonder verschijning om de maan zo voor de zon te zien. Na een uurtje het schouwspel te hebben bewonderd gaan we nog maar twee uurtjes slapen. Het is pas om 14.00u hoogwater, dus we hebben de tijd.

Bij het ontbijt bespreken we de route naar Baltrum. We varen boven Langeoog langs en komen uiteindelijk buitenom via de Noordzee langs de westpunt van Baltrum. Het is een bizarre ochtend. Flarden mist komen vanaf de Noordzee en laten het eiland Langeoog soms verdwijnen tot een

schim. Na de oversteek van het zeegat komen we in een klapotisveld". Af en toe slaat er een golfje over maar het is een leuke afwisseling op het rustige water van de afgelopen dagen. Als we bij de Westpunt van Langeoog aankomen is de mist verdwenen. We varen door en steken het volgende zeegat over. Ook aan de oostkant van Baltrum staan weer flinke puntgolven. We worden door de stroming flink het zeegat uitgezet. Uiteindelijk komen we exact uit bij de eerste strekdam. De stroming in het zeegat tussen Baltrum en Norderney is zeer sterk en berucht. Via de keerstroom kunnen we als het ware 'tegen' de stroom invaren naar de jachthaven. Ook hier is het kamperen geen probleem.

Zondag 2 juni is het weer mooi weer. Tot nu toe hebben we het prima getroffen. De hele week mooi weer en oostenwind. We varen nu al een hele week en zijn wel toe aan een rustdag. We besluiten om een tussenstop te maken op Norderney en vanuit daar, tegen de avond nog een oversteek te maken naar Juist. Het is een hete dag en 'kein suchjen wind'. De tocht verloopt daarom weer vlekkeloos en erg rustig. Er is voor de haven van Norderney veel scheepvaart. Als we in Norderney op de kant staan raken we aan de praat met een aantal mensen die bezig zijn een boot via de trailerhelling te water te laten. Na wat navraag kunnen we aan boord van het schip van de plaatselijke zeilschool of op het strandje van de zeilschool kamperen. Er blijkt een Nederlands meisje te werken. Zij woont in een woonwagen op het strand en vindt het geen probleem als we daar kamperen. Het strandje biedt uitzicht over een baai waar een groot aantal vogels rond snateren. Het is een geweldige kampeerplek waar we graag nog een nacht blijven staan. Na een rondje door het dorp en over de boulevard, praten we 's avonds nog wat na over de route die we tot nu toe hebben gevaren.

Maandag 3 juni brand ik al om 8.00 uur de tent uit. Na onze ervaring met de reddingboot eerder deze week besluiten we opzoek te gaan naar het reddingmuseum. Na een lange wandeling over het eiland blijkt het museum bij aankomst gesloten te zijn. De rustdag bevalt ons prima. Als we aan het eind van de middag bij de tenten aankomen merken we dat de atmosfeer veranderd. Binnen twee uren slaat het weer om en is er een onweersbui opkomst. De wind haalt enorm aan en grote stofwolken van

zand waaien over het eiland. De lucht is gitzwart en het land is helder geel van de stofstorm. Na enkele momenten klatert de regen met bakken uit de lucht. Het lijkt alsof iemand met een brandweerslang op de tent staat te spuiten. Het is zo hevig dat we de overkant van de baai niet meer kunnen zien. Vanuit een kiertje bij de rits kan ik het schouwspel bewonderen. Na de bui gaan we de schadde opnemen. Er is een grote zandbult ontstaan voor de ingang van m'n tent. Door de regen en de harde wind zit alles onder het natte zand. De regen houdt tot ver in de nacht aan.

Dinsdag 4 juni is een benauwde dag. Door de regen van gister is het erg vochtig in de lucht. Ik heb slecht geslapen vannacht omdat de tent dicht geritst moest worden vanwege de regen. De warmte in de tent bleef daardoor hangen. Ik ben niet de enige die een slechte nacht gehad heeft, Paul is verkouden geworden.

Om 13.00 uur stappen we weer in de kayak en varen verder naar het volgende eiland. Door het benauwde weer slaan we af en toe even om met de kayak om weer wat af te koelen. Onderweg naar het eiland Juist komen we langs een vissersschip. We roepen wat heen en weer richting de visser over onze reis. Juist is, als de meeste Duitse eilanden, een autoluw eiland. Alles wordt met paard en wagen aangevoerd. Zelfs het vuilnis wordt op deze wijze opgehaald.

Woensdag 5 juni maken we de oversteek naar het laatste Duitse waddeneiland Borkum. Het tij is de hele vakantie gunstig geweest waardoor we

ook nu pas om twee uur 's middags in de boot stappen. Het is elke ochtend weer een heel ritueel om alle spullen weer in de boot te krijgen. We zijn al gauw ander half uur bezig om de tent af te breken en alle spullen op te ruimen. Tijdens deze reis zijn we eigenlijk de hele dag bezig met inpakken, sjouwen, varen, plek zoeken en weer uitpakken.

De route voert via het wad uiteindelijk naar de Noordzeekust van Borkum. We varen langs de Kachelotplate. Deze plaat zal, zo blijkt later, officieel worden aangemerkt als nieuw waddeneiland. We merken dat de lucht weer betreft. De dreiging is zo serieus dat we besluiten aan te landen op het Noordzeestrand van Borkum hier maar te overnachten. Als we de bui afwachten is namelijk het tij alweer gekenterd en moeten we tegen de sterke stroom invaren. We slepen de kayaks richting de duinrand om zo hoog mogelijk te kunnen bivakkeren. We moeten haast maken. Als de tentjes nauwelijks staan, klatert de regen al naar beneden. De bliksem en het gerommel volgen vlak op elkaar. Het onweer is dus erg dichtbij. Vanuit het thuisfront krijgen we later te horen dat het in Nederland noodweer is geweest. Het valt hier gelukkig reuze mee. Na de regen breekt de lucht weer open en wordt het toch nog een mooie avond. We kunnen uiteindelijk pas om 22.00 uur koken en eten.

Donderdag 6 juni, onze voorspelling klopt. De wind gaat aantrekken tot noordwest kracht 5. We kijken elkaar aan en komen tot de conclusie dat we vandaag moeten varen om weer op tijd in Nederland te kunnen komen. Als we nu wachten dan bouwen de golven op de Noordzee met noordwestenwind behoorlijk op, tot een meter of drie. Een oversteek over de Eems met stroom tegen wind is daardoor onmogelijk.

We schuiven de kayaks de zee in, die al behoorlijk begint op de zwepen. We proberen de westpunt van Borkum te ronden. Door de keerstroom om de punt heen lukt dit met moeite. Voorbij de punt schiet de snelheid omhoog. De GPS geeft eerst 1,5 knopen aan, schiet omhoog naar 5,2 knopen om vervolgens te zakken naar 3,5 knopen. Het verschil in de keerstroom is duidelijk te merken. De wind haalt meer aan en de golven worden, naar mate we de Eemsgeul naderen, aanmerkelijk hoger. We roepen wat krachttermen naar elkaar van enthousiasme. Diep in ons hart hebben we eigenlijk groot respect voor de situatie waar we in terecht zijn gekomen. Met name het onbekende idee van wat zich midden in de geul zal afspeelen en vlak boven Rottumerplaat versterkt dat gevoel. We hebben vooraf

een goede analyse gemaakt van de kaart en de te verwachten risico's. Hoe het daadwerkelijk is kun je alleen maar ervaren. Het niveau tussen de hoogste toppen van de golven en het dal is naar schatting tweemeter. Door de stroom tegen wind zijn de golven echter steil en ogen hoger.

Enkele brekers zorgen ervoor dat je af en toe in een peddelsteun enkele meters zijwaarts wordt geduwd. Als Paul in een peddelsteun zijwaarts voorbij komt schuiven roept hij: "it hoé'd voor mij niet hoger", een gevoel wat we eigenlijk alle drie wel erkennen. In de geul liggen twee grote joekels van boeien, de snelheid van de stroom is goed af te lezen aan het keerwater achter de boeien en de witte snor aan de voorkant. Ondertussen horen we een vliegtuigje overvliegen die naar ons vermoeden nog een extra rondje boven ons hoofd draait. Het moet een spectaculair gezicht zijn vanuit de

lucht. Rottumerplaat komt steeds dichterbij. Ik maak me wat zorgen over het feit dat we wat ver vanuit de kust varen en de stroming op de Noordzee ons er alleen maar verder weg van zal kunnen brengen. Toch blijkt de stroming wat bij te draaien, zoals de stroomatlas ook al aangaf. De GPS blijkt nu een geweldig hulpmiddel doordat we nu snel onze exacte positie kunnen bepalen. Ook het verschil tussen kompaskoers en ware koers is nu duidelijk te zien. Als we de Eemsgeul overgestoken zijn, neemt de hoogte van de golven af. Na drie uur achtereenvolgens varen, hebben we behoefte aan een korte pauze op een bijna droogvallend zandbankje boven Rottumerplaat, even de spanning eruit. Dit was een geweldige oversteek. Na een anderhalf uur varen bereiken we Simonszand. De wind gaat tegen de avond weer liggen. Bij een prachtige zonsondergang op de laatste avond van deze kayakvakantie bespreken we de extreme tocht van deze dag.

Vrijdag 7 juni waait de wind weer hard, de tent is bedekt met een laag zand. Het zand stuift hard over de plaat heen als ik de tent uitkom. Achter een windscherm beschutting zoeken heeft weinig zin omdat het zand hier neerslaat. Als Taeke besluit om een eitje te gaan bakken voor ons, raden we hem aan, ondanks zijn goede aanbod, dat we ons gebit graag zo willen houden. Achter de Kayaks ontstaan zelfs nieuwe duintjes. Ik loop met een handdoek om het hoofd wat heen en weer. Aan de waterkant ontdekken we een 10 liter vat sinasappelsap. We draaien de dop er af om te kijken of de sinasappelsap nog goed is. Als ervaringsdeskundige van producten die overdatum zijn, proef ik eerst met m'n tong. Het sap laat mijn tong aardig tintelen, bedorven dus. Jammer, we hadden wel zin in een glaasje.

Het laatste stuk van de tocht leggen we redelijk snel af. Bij de havenmond van Lauwersoog zien we al bekende gezichten van het ontvangst comité. De tocht zit erop, we ruimen de spullen op in de auto. Het waren twee geweldige weken die jammer genoeg ook altijd weer veel te snel eindigen.

ⁱ Houten stokken/ berkeboompjes die de geul aangeven op plaatsen die tijdens laagwater droogvallen

ⁱⁱ Puntzakgolven die ontstaan door golven of stroming van diverse kanten.